

BEZOEKADRES

Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
T.a.v. mevrouw J. Uitermark
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

datum	ons kenmerk	contactpersoon
25 maart 2025	-	J. Smit
betreft	uw kenmerk	e-mail
Reactie op Kaderwet Rijksinspecties -		j.smit@uvw.nl

Geachte mevrouw Uitermark,

Met deze brief reageert de Unie van Waterschappen op het wetsvoorstel voor de Kaderwet Rijksinspecties.

Wij onderschrijven de doelstelling van de wet. Het is belangrijk dat de wet ervoor zorgt dat de inspecties niet zomaar beïnvloed kunnen worden door ministers of politiek. Op basis van de huidige tekst van het wetsvoorstel is voor ons de vraag of het doel van de wet wordt bereikt. Het doel is namelijk ervoor te zorgen dat inspecties hun werk goed, onafhankelijk en transparant doen.

De waterschappen krijgen met de Cyberbeveiligingswet en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten met de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) als toezichthouder te maken. Doordat genoemde wetgeving van belang is voor de procesautomatisering, kantoorautomatisering en de fysieke weerbaarheid van de waterschappen is het belangrijk dat deze toezichthouder onafhankelijk kan functioneren. Als dat niet zo is, dan zou er door middel van politieke besluitvorming door de minister, indirect invloed uitgeoefend kunnen worden op de taakuitoefening van de waterschappen. Hoewel de begeleidende tekst bij de consultatie suggereert dat de rijksinspecties meer op afstand komen te staan van de minister die het aangaat, zijn er op diverse plekken in de wet voor de minister mogelijkheden gecreëerd om rijksinspecties te beïnvloeden. Het gaat daarbij onder andere om de bevoegdheden in hoofdstuk 3 van de wet. Zo heeft de minister de mogelijkheid om algemene of bijzondere aanwijzingen te geven aan een rijksinspectie (artikel 8). Daarnaast heeft de minister nog steeds de bevoegdheid om beleidsregels vast te stellen met betrekking tot de taakuitoefening van de waterschappen (artikel 10). Tot slot heeft de minister in hoofdstuk 4, artikel 12 de bevoegdheid om het werkprogramma van een rijksinspectie wel/niet goed te keuren. Door deze goedkeuringsbevoegdheid heeft de minister de nodige invloed op de taakuitoefening van een rijksinspectie en vragen wij ons af in hoeverre de onafhankelijkheid geborgd is.

Het wetsvoorstel dient onzes inziens zodanig te worden aangepast dat er daadwerkelijk onafhankelijk toezicht mogelijk wordt gemaakt. Alleen als er zwaarwegende redenen zijn, zou de minister invloed uit moeten kunnen oefenen op de rijksinspecties. Wij verzoeken u het voorstel aan te passen zodat er daadwerkelijk onafhankelijk toezicht van het Rijk op de rijksinspecties wordt gerealiseerd.

Bij deze brief hebben wij als bijlage een artikelsgewijze reactie van één van onze leden gevoegd.

Als u nog vragen heeft naar aanleiding van deze consultatiereactie dan kunt u contact opnemen met de heer Smit (jsmit@uvw.nl).

Hoogachtend,

J.C.H. Haan
Voorzitter

Bijlage: artikelsgewijze reactie

Consultatie Kaderwet Rijksinspecties: bevindingen van het hoogheemraadschap van Rijnland

Algemene bevindingen

Over het algemeen zijn we tevreden dat er stappen worden gezet om ervoor te zorgen dat

Rijksinspecties op effectieve wijze te werk kunnen gaan. De onafhankelijke positie kan ervoor zorgen dat Rijksinspecties gezien kunnen worden als betrouwbare en onafhankelijke overheidslichamen. Daarbovenop hebben wij vanuit Rijnland niet het gevoel dat dit wetsvoorstel ons in onze belangen gaat raken. We hebben dan ook geen commentaar op het voorstel.

Wij zullen hier per deel op ingaan.

Onafhankelijkheid leiding Rijksinspectie (artikel 3)

Rijnland ziet dit als een goede manier om onafhankelijke oordeelsvorming te bevorderen en heeft daar dan ook weinig op aan te merken. Het is goed dat in de Memorie van Toelichting naar de gedragscode van paragraaf 12.8 CAO Rijk wordt verwezen, omdat de verbinding tussen deze wet en de CAO dan duidelijk wordt.

Eenhoofdig of meerhoofdige leiding (artikel 4)

Wij zij het er mee eens dat er meer opties worden gegeven aan de Rijksinspecties om hun leiding mee in te vullen. Of de meerhoofdige leiding op zichzelf meehelpt aan onafhankelijker Rijksinspecties valt nog te bezien, maar de vrijheid die daarmee gegeven wordt is al een stap in de goede richting.

Verhouding minister en rijksinspectie (artikelen 6 en 7)

Rijnland vindt het een goed idee om de betrokkenheid van Rijksinspecties bij beleidsvoornemens en wetsontwerpen vast te leggen. Wel is de term 'gevolgen' in principe erg breed. Het zou voor onnodige vertraging kunnen zorgen als ministers de Rijksinspecties zouden moeten betrekken ongeacht de grootte van de gevolgen van een bepaald beleidsvoornemen. In die zin zou het wellicht kunnen baten om dit af te kaderen naar 'gevolgen van enige betekenis' of iets in die trant. Zo voorkom je dat Rijksinspecties onnodig vaak aan de bel trekken bij elke verandering die iets van een gevolg zou kunnen hebben.

De aanwijzingsbevoegdheid van de minister (artikel 8)

De aanwijzingsbevoegdheid zoals die nu wordt uitgelegd bestaat uit een algemene aanwijzing in bijvoorbeeld de vorm van een beleidsregel, een bijzondere aanwijzing die zich strekt tot een individueel geval en beperkt wordt door de in lid 6 gestelde eisen en de mogelijkheid tegen deze twee vormen een zienswijze in te dienen. **Wat opvalt is dat een aanwijzing geven, ondanks de onafhankelijkheid en deskundigheid van Rijksinspecties, eenzijdig worden opgelegd.** Daarom is er sprake van een uniforme openbare voorbereidingsprocedure bij het vaststellen van aanwijzingen, maar de vraag is of Rijksinspecties zich bevoegd zullen voelen een zienswijze in te dienen en in beroep te gaan tegen hun eigen ministers. Als ministers dus niet meegaan met de zienswijzen die de Rijksinspecties bij hun besluit indienen, zal het voor de Rijksinspecties lastig worden daar tegenin te handelen zonder enige politieke spanning. Vandaar vraagt Rijnland zich af of het niet handiger zou zijn intern tot een overeenstemming te komen over eventuele aanwijzingen. Op die manier voorkom je eventuele beroepsprocedures en het feit dat Rijksinspecteurs alsnog de aanwijzing moeten volgen terwijl het beroep daarvan gaande is.

Extra onderzoek (artikel 9)

Rijnland vindt het goed dat dit artikel dezelfde waarborgen heeft als artikel 8. **De vraag is wel**

of het niet gebruikt kan worden om Rijksinspecties taken op te leggen die zij opzettelijk niet zijn overeengekomen in het werkprogramma. In de Memorie van Toelichting staat dat een dergelijk verzoek voor extra onderzoek in overleg zou gebeuren. Als dat daadwerkelijk zo is, is er weinig aan te merken aan het artikel.

Waarborg kwaliteit inspectietoezicht en commissie van advies (artikel 16)

Kwaliteitsborging is altijd goed en er is weinig op de vorm waarin het neergezet is aan te merken. Dat Rijksinspecties zich op deze manier publiekelijk moeten verantwoorden maakt het ook voorspelbaarder hoe zij handelen en op die manier duidelijker wat er binnen een bepaalde organisatie moet gebeuren om niet in de problemen te komen.